

ЖАШЫЛЧАЛАРДЫН ЭКОЛОГИЯЛЫК ТАЗА КӨЧӨТҮН ЫЃГАЙЛУУ ИЙДИШТЕРГЕ ӨСТҮРҮҮ ЖАНА КӨЧӨТТҮН САПАТЫ

Аткарган : Эльнура Жолдубаева
Жетекчи : Кызайым Эргешова.

- Кыргызстан агрардык өлкө жана калктын 60 % ти айыл аймактарында жашап, жер иштетүү менен алектенет. Көбүнчө дыйкандар талабы жогору болгон талаа, көп жылдык тоют жана техникалык өсүмдүктөрдү өстүрүшөт.
- Айыл чарба министирлигинин маалыматы боюнча 2014 жылы республикада жашылча өсүмдүктөрү 43 миң га аянтка иштетилип 844 миң тонна түшүм жыйналып алынды .
- Акыркы жылдары жаздын кеч келип, күздүн эрте түшүшү жылуулукту сүйгөн томат, калемпир, баклажан ж.б. вегетациялык мезгили узун жашылча өсүмдүктөрү толугу менен бышып жетилбей калып, дыйкандар коромжуга учурап, мээнетери акталбай калууда

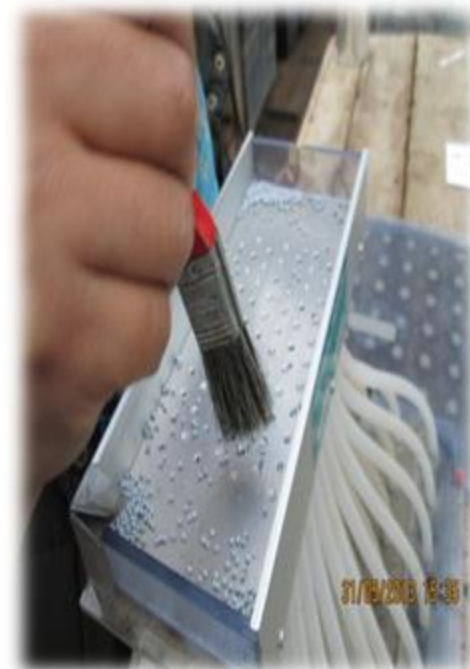
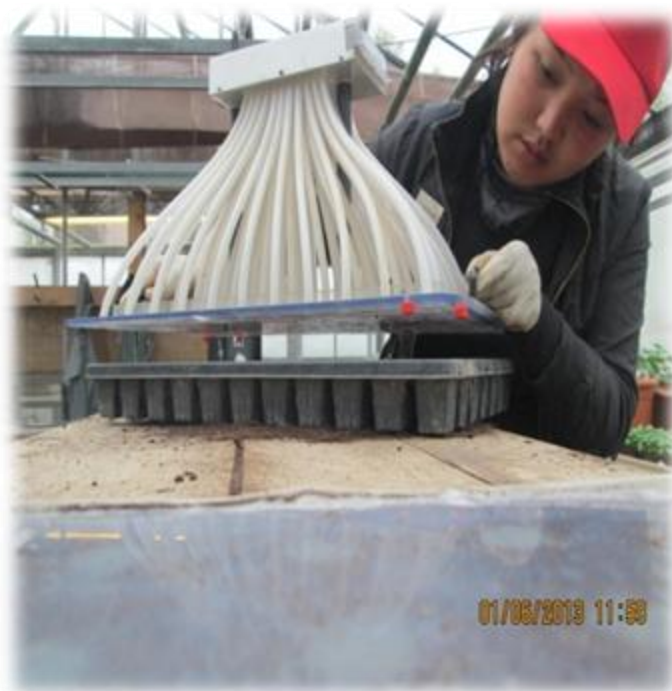
30.03.2015 Манас университетти Айыл чарба факультетинин тажрыйба талаасы
Жаз эрте келгени бирок күтүлбөгөн каардын жашы бир канча дыйкандарды түйшүкө
салды жана коромжуга учуратты. Ушундай күтүлбөгөн табигат кырдаалында
жашылча өсүмдүктөрүн көчөттөн өстүүрү алдын алуучу эң жакшы чара болуп
каралат .

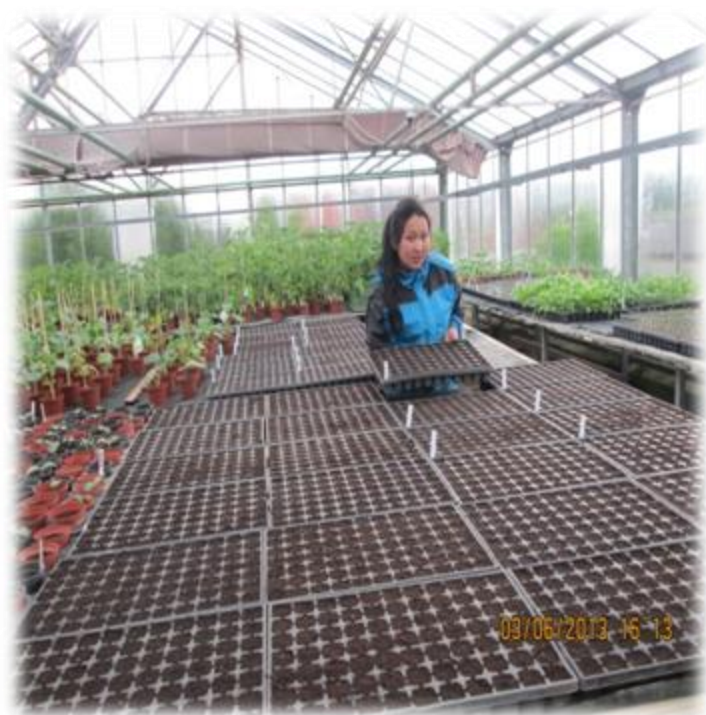

- Чүй өрөөнүнүн климаттык шартында ачык кыртышта (талааларда) себүү иштери күндүн жылышына жараша апрелдин 2-3 декадасында башталып, жылуулук жетишсиздигинен өсүмдүк бат өсүп кете албайт.
- Ошондуктан биз көчөтөрдү ар кандай ийдиштерге өстүрүү эффективдүү болорун изилдөө үчүн ар түрдүү ийдиштерди колдонуп жана экологиялык жактан таза өсүмдүк өстүрүү үчүн да ар түрдүү өсүмдүк пестицидерине уруктарды салып ууландырып, алардын өсүмдүккө, түшүмгө тийгизген таасирлерине изилдөөлөрдү жүргүздүк(табл.1).
- Бул изилдөө айыл кыштактарында жашаган фермерлер үчүн жашылча өсүмдүктөрүн өстүрүүчүлүктө жеңилдиктерди жараттуу максатында жүргүзүлдү. Себеби азыркы тапта көптөгөн фермерлер жашылча көчөттөрүн өстүрүүдө убарачылык тартууда жана көптөгөн кыйынчылыктар менен өстүрүүдө.
- Мен бул изилдөөлөрдү германияда практикада жүрүп жүргүздүм, азыр Кыргызстанда да жүргүзүп жатам, себеби көчөт жолу азыркы учурда эффективдүү.

Германияда кылган тажрыйбам

- Германияда 1 жылдык практикамдын негизинде көчөт өстүрүүнү бир кыйла ыңгайлаштырдым. Бул тажрыйбамды Кыргызстанда колдонуу менин бирден бир максатым .

Sie dienen dem lebendigen Aufbau des Bodens, werden in kleinen Mengen Mist, Pflanzenkompost oder Gülle beigegeben und dann aufs Land verteilt.

Schafgarbenpräparat

Blüten in Hirschblase präpariert, fördern die Anpassungsfähigkeit an den Standort, wirkt belebend, fördert Kalium-Schwefel-Prozesse

Kamillenpräparat

Kamillenblüten im Rinderdarm präpariert, macht den Dünger stickstoffbeständiger

Brennnesselpräparat

Brennnessel in Erde, vermittelt Kompost und damit dem Boden die Beschaffenheit, die nötig ist, damit die jeweilige Kultur sich artgemäß aus den Stoffen und Kräften in Luft und Boden ernähren kann

Eichenrindenpräparat

Eichenrinde in Schädel, bringt die Formkräfte genau dahin, wo sich sonst Pflanzenkrankheiten entwickeln könnten, regt Calciumprozesse an

Venzahnpräparat

Venzahn im Rindergekröse präpariert, wirkt, dass Kieselsäure aus der Umgebung angezogen wird

Baldrianpräparat

Saft oder Auszug aus den Blüten, vergoren, kommt ohne tierische Hülle aus, gibt dem Boden die Fähigkeit, sich dem Pflanzen gegenüber richtig zu verhalten, fördert Blüten- und Fruchtbildung

18/09/2013 1

Экологиялык жактан таза жашылча өстүрүү үчүн " Деметр " организациясы төмөнкү өсүмдүктөр менен препарат жазашат.

Колдоону максаты өсүмдүктүн шириндүүлүгүн артыруу, өсүмдүктөрдү зыянкечтерден жана илдеттерден алдын алуу жана өсүү туруктуулугуна колдонулат.

1. Койчу баштык
2. Ромашка
3. Чалкан
4. Дубовая кора
5. Каакым
6. Валерьянка

Перепарат жасоо:

Изилдөө үчүн керектелүүчү идиштер

Лабораториялык шартта үрөндү дезинфекциялоо

- Сарымсак жана марганец кычкыл калийдин эритмелерине уруктарыбызды 30-40 минутага чылап, лабораторияда жана парникке сеп көчөт өстүрүп, алардын илдетенүүсүн, өсүүсүн текшердик.
- Сарымсак чамасын 1-сүрөт. Сарымсак чамасы 3 күндөн кийин, 2-сүрөт. Урукту дезинфекциялоо, 3-сүрөт. Сарымсак чамасы 20 күндө.

Марганец менен дезинфекциялоо

Желим пакеттер

- 100 дана кичине пакет 20 сом, 100 сомго 500 жашылча көчөттүн өстүрүүгө болот. Желим пакеттерде өстүрүү башка идиштерден айырмалынып өсүмдүк өнүүсү эрте болот жана жылуулукту жакшы сактайт.

Кагаз стакандар

- Бир күндө бир сатуучуда 300- 500 ашык шоро стакандары колдонулат, аларды ыргытпай көчөт үчүн колдонсок болот.

Газета стакандар

- Газетанын 1-2 барагынан 4-5 катарлуу стакан жасап көчөт өстүүрү үчүн колдонсо болот. Газетада көчөт өстүрүү үчүн сууну убагында күнүнө 2 жолу куюу зарыл. Эгер суу куйулбай калса тез кургап көчөт өсүүсү басаңдайт.

Пластмаса чуңкур идиштер

- Таттуулар салынган же рулеттин ийдиштерин жыйнап көчөт өстүрүү үчүн колдонсок болот.
- Бул идиштерге салат өсүмдүктөрүнүн көчөттөрүн өстүрүү сунушталат. Себеби башка жашылча өсүмдүктөргө караганда тамыры күчтүү болуп жерге которуп өстүрүүдө тез жан алып өсөт.

Өсүмдүк	Ийдиштер	Себүү	Өнүнүп чыкканы	Күн	Даталар					
					Өсүп чыккандан					Көчөттүн сапаты
					1-3жалбырак фазасы		5- 9 жалбырак фазасы			
					өсүшү	күн	өсүшү	күн		
Томат	Желим пакеттер	20.02.	24.02	4	6.03. 15	10	1.04. 15	36	Эң жакшы	
	пластмаса идиштер	20.02.	25.02	5	8.03. 15	11	4.04. 15	39	Жакшы	
	Чай коробкасы	20.02.	26.02	6	9.03. 15	11	4.04.15	38	Жакшы	
	Кагаз стакандар	20.02.	25.02	5	6.03. 15	9	28.03.15	32	Эң жакшы	
	Газета стакандар	20.02.	27.02	7	9.03. 15	10	03.04.15	36	Орто	
Бадыраң	Желим пакеттер	20.02	23.02	3	9.03. 15	9	25.03. 15	29	Эң жакшы	
	пластмаса идиштер	20.02	25.02	5	4.03. 15	9	31.03. 15	32	Жакшы	
	Чай коробкасы	20.02	25.02	5	5.03. 15	9	1.04. 15	32	Жакшы	
	Кагаз стакандар	20.02	24.02	4	4.03. 15	9	27.03. 15	30	Эн жакшы	
	Газета стакандар	20.02	26.02	6	6.03. 15	10	31.03. 15	32	Орто	
Салат	Желим пакеттер	20.02	23.02	3	3.03. 15	8	26.03. 15	29	Эң жакшы	
	Пластмаса идиштер	20.02	24.02	4	5.03. 15	9	31.03. 15	32	Эң жакшы	
	Чай коробкасы	20.02	25.02	5	5.03. 15	8	01.04. 15	32	Жакшы	
	Кагаз стакандар	20.02	24.02	4	5.03. 15	9	29.03.15	31	Эң жакшы	
	Газета стаканда	20.02	25.02	5	7.03. 15	10	02.04. 15	32	Орто	

Көчөтөрдүн илдетениши Таблица 3

Идиштер	Өсүмдүк	Өсүмдүк пестициддери	Лабораторияда	
			Тамыр чириги	Солуу
Чайдын коробкасы, Желим пакеттер, Кагаз стакандар, Газета стакандар, пластмаса чуңкур идиштер	Томат	Ачуу эрмен	жок	жок
		Ачуу калемпир	жок	жок
		Сарымсак	жок	жок
		Марганцовка	жок	жок
		Таза ууландырылбай	1	жок
	Бадыраң	Ачуу эрмен	жок	жок
		Ачуу калемпир	жок	жок
		Сарымсак	жок	жок
		Марганцовка	жок	жок
		Таза ууландырылбай	жок	жок
	Салат	Ачуу эрмен	жок	Жок
		Ачуу калемпир	жок	Жок
		Сарымсак	жок	Жок
		Марганцовка	жок	Жок
		Таза ууландырылбай	1	Жок

Идиштердин артыкчылыгы жана кемчилиги

Желим пакеттер	Жылуулукту эң жакшы өткөрөт, нымдуулук жакшы сакталат көчүрүүдө механикалык таасирлерге учурабайт.
Пластмаса идиштер	Көчүрүүдө механикалык таасирлеге учурайт.
Чайдын коробкасы	Топурак көп кеткендиктен бир идишке 4-5 үрөн себүү сунушталат.
Кагаз стакандар	Жылуулукту жакшы өткөрөт, көчүрүүдө механикалык таасирлерге учурабайт.
Газета стакандар	Сууну көп керектелет. Эгер убагында суугарлыбаса өсүмдүк тамырына суу жетпей кургап калат. Бир күндө 2-3 жолу аз өлчөмдө суугарып туруу керек.

Жарыктын жетишсиздиги негизинде

Сунуш

Көңүл бурганыңыздар
үчүн чоң Ырахмат!!!

